

POSTANOWIENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia 28 kwietnia 2003 r.

w sprawie wstępnych ustaleń w postępowaniu ochronnym w związku z nadmiernym przywozem na polski obszar celny saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy

Na podstawie art. 21 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o ochronie przed nadmiernym przywozem towarów na polski obszar celny (Dz. U. Nr 43, poz. 477, z późn. zm.²⁾) wstępnie ustala się, że przywóz na polski obszar celny saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy jest nadmierny i wyrządza poważną szkodę przemysłowi krajowemu.

I. Opis stanu faktycznego

W dniu 22 listopada 2002 r. do Ministra Gospodarki wpłynął kompletny wniosek o wszczęcie postępowania ochronnego w związku z nadmiernym przywozem na polski obszar celny saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy. Wniosek spełniał wymogi określone w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o ochronie przed nadmiernym przywozem towarów na polski obszar celny, zwanej dalej „ustawą”. Wniosek złożyły firmy Anwil S.A. oraz Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Wniosek poparty Zakłady Azotowe w Tarnowie Mościcach oraz Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.,

które wraz z wnioskodawcami stanowią przemysł krajowy w rozumieniu art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Po dokonaniu analizy zawartych we wniosku danych, Minister Gospodarki uznał wniosek za zasadny i postanowieniem z dnia 20 grudnia 2002 r. wszczął postępowanie ochronne przed nadmiernym przywozem na polski obszar celny saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy (M.P. Nr 61, poz. 878).

II. Towar objęty postępowaniem

Towar objęty postępowaniem ochronnym to saletra amonowa, która klasyfikowana jest w Polskiej Scalonej Nomenklaturze Towarowej Handlu Zagranicznego (PCN) według kodu 3102 30 90 0 (azotan amonu inny niż w roztworze wodnym) i 3102 40 90 0 (mieszaniny azotanu amonu z węglanem wapnia lub innymi nieorganicznymi substancjami niebędącymi nawozami o zawartości azotu powyżej 28%). Podstawowymi surowcami wykorzystywanymi do produkcji saletry amonowej są amoniak i kwas azotowy. Kwas azotowy produkowany jest z amoniaku, a podstawowym surowcem do produkcji amoniaku jest gaz ziemny. Saletra amonowa wykorzystywana jest głównie jako nawóz nadający się do nawożenia wszystkich roślin uprawnych.

III. Okres badany

W postępowaniu ochronnym za okres badany przyjęto lata: 1999, 2000, 2001 i pierwsze osiem miesięcy roku 2002.

¹⁾ Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej — gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 1, poz. 5).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 123, poz. 1352 oraz z 2002 r. Nr 125, poz. 1063, Nr 153, poz. 1271 i Nr 188, poz. 1572.

IV. Wstępne ustalenia faktyczne dotyczące wielkości i cen przywozu towaru objętego postępowaniem

Podstawę ustaleń faktycznych w postępowaniu w zakresie przywozu i cen towaru objętego postępowaniem stanowiły informacje zawarte we wniosku o wszczęcie postępowania, informacje będące w posiadaniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, pochodzące z Centrum Informatyki Handlu Zagranicznego, oraz dane zebrane podczas spotkania wyjaśniającego ze stronami postępowania, które odbyło się w dniu 25 lutego 2003 r. w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

1. Przywóz saletry ogółem w okresie badanym.

W toku postępowania ustalono, że w pierwszej części okresu badanego następował spadek wielkości przywozu saletry amonowej ogółem na polski obszar celny. W okresie 1999—2001 przywóz saletry amonowej zmniejszył się z 428 287 ton do 140 069 ton. Natomiast w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r. na polski obszar celny przywieziono ogółem 171 237 ton saletry amonowej. Przywóz saletry amonowej w tym okresie był większy od przywozu w całym roku 2001 o 22,2% i o 8,6% niż w całym roku 2000. Porównując wielkość ogólnego przywozu saletry amonowej w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r. do analogicznego okresu roku 2001 dynamika przywozu była jeszcze większa i wyniosła 105,9%.

2. Przywóz saletry z Ukrainy w okresie badanym.

W tym samym okresie przywóz saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy kształtował się następująco:

1999 r. — 157 t,
2000 r. — 19 085 t,
2001 r. — 31 342 t,
01.01. — 31.08.2002 r. — 92 604 t
(w analogicznym okresie roku 2001 — 12 080 t).

Z powyższych danych wynika, że w okresie badanym nastąpił gwałtowny wzrost przywozu na polski obszar celny saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy. Największą dynamikę odnotowano w roku 2000 w porównaniu z rokiem 1999. Mimo osiągnięcia wysokiego poziomu w roku 2000 tendencja wzrostowa w przywozie była kontynuowana. W 2001 r. import saletry amonowej z Ukrainy był o 64,2% wyższy niż w roku poprzednim, a w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2001 r. wzrost o 666,6%. W okresie I—VIII 2002 r. przywieziono na polski obszar celny o 83% więcej saletry amonowej pochodzenia ukraińskiego niż w całym okresie 1999—2001.

Wraz ze wzrostem przywozu towaru objętego postępowaniem ochronnym z Ukrainy w wartościach bezwzględnych następował wzrost udziału tego przywozu w przywozie ogółem. Udział ten kształtował się następująco:

w 1999 r. — 0,04%,
w 2000 r. — 12,11%,
w 2001 r. — 22,38%,
01.01. — 31.08.2002 r. — 54,08%
(w analogicznym okresie roku 2001 — 14,53%).

Na podstawie powyższych danych stwierdzono, że wzrost udziału przywozu towaru objętego postępowaniem w przywozie ogółem miał miejsce w całym okresie badanym. Jednakże największą dynamikę czynnik ten osiągnął w 2000 r. w porównaniu do roku 1999, gdyż wzrósł on 302-krotnie.

3. Udział przywozu ogółem w produkcji i konsumpcji krajowej.

Wielkość przywozu saletry amonowej ogółem w odniesieniu do produkcji krajowej miała najwyższą wartość na początku okresu badanego, po czym w następnych dwóch latach spadła i utrzymywała się na stałym poziomie. Jednakże w ostatniej fazie okresu badanego — pierwszych ośmiu miesiącach roku 2002 przywóz saletry amonowej w odniesieniu do produkcji krajowej wzrósł do 20,38%, natomiast w analogicznym okresie roku 2001 wynosił 8,5%. Relacje te w całym okresie badanym przedstawiały się następująco:

w 1999 r. — 31,72%,
w 2000 r. — 11,73%,
w 2001 r. — 9,55%,
01.01. — 31.08.2002 r. — 20,38%
(w analogicznym okresie roku 2001 — 8,5%).

Z kolei w odniesieniu do konsumpcji ustalono, że w pierwszej części okresu badanego następował spadek wielkości ogólnego przywozu saletry amonowej. W okresie 1999 do 2001 udział ten zmniejszył się z 26,76% do 9,42%. Jednakże już w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r. odnotowano wzrost do 17,68% w porównaniu do 8,08% w analogicznym okresie roku 2001. Po początkowym zahamowaniu przywozu saletry amonowej i zmniejszeniu jej udziału w konsumpcji krajowej (w 2000 r. — 11,91% i w 2001 r. — 9,42%) w 2002 r. nastąpił gwałtowny wzrost.

4. Udział przywozu z Ukrainy w produkcji i konsumpcji krajowej.

W okresie badanym odnotowano stałą tendencję do wzrostu udziału przywozu saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy w produkcji krajowej. Dane obrazujące tę tendencję przedstawiają się następująco:

w 1999 r. — 0,01%,
w 2000 r. — 1,42%,
w 2001 r. — 2,14%,
01.01. — 31.08.2002 r. — 11,02%
(w analogicznym okresie roku 2001 — 1,23%).

W okresie badanym następował ciągły wzrost udziału przywozu saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy w konsumpcji krajowej. W 1999 r. wynosił on 0,01%, jednakże już w 2000 r. wzrósł 144 razy (rok do roku) do 1,44%. W dalszej fazie okresu badanego wzrost tego wskaźnika nie był już tak gwałtowny, bowiem wyniósł w 2001 r. 2,11% oraz 9,56% w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r.

5. Ceny realizowane w przywozie saletry amonowej z Ukrainy.

W toku postępowania Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej ustalił, że ceny sprzedaży towaru produkcji krajowej w okresie badanym wykazywały tendencje do wzrostu. Jednakże w pierwszych ośmiu miesiącach roku 2002 pozostały one na takim samym poziomie co w analogicznym okresie roku 2001. Przedstawiały się one następująco:

w 1999 r. — 356,85 zł/t,
w 2000 r. — 402,00 zł/t,
w 2001 r. — 481,33 zł/t,
01.01. — 31.08.2002 r. — 485,57 zł/t
(w analogicznym okresie roku 2001 — 487,59 zł/t).

Dla porównania dane dotyczące cen sprzedaży saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy kształtowały się na następującym poziomie:

w 1999 r. — 317,22 zł/t,
w 2000 r. — 330,84 zł/t,
w 2001 r. — 371,23 zł/t,
01.01. — 31.08.2002 r. — 404,36 zł/t
(w analogicznym okresie roku 2001 — 383,07 zł/t).

W okresie badanym średni poziom cen saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy pozostawał na niższym poziomie od średniej ceny towaru krajowego. Pomimo faktu, iż przez cały okres badany ceny saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy wykazywały tendencje wzrostowe, nie przyczyniło się to do ich wyrównania z cenami produktu krajowego, czy też zmniejszenia różnicy pomiędzy nimi. Rozbieżność w cenach ulegała natomiast zwiększaniu.

V. Wstępne ustalenia faktyczne dotyczące sytuacji w przemyśle krajowym

Analizując sytuację przemysłu krajowego, Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej opierał się na danych dostarczonych przez polskich producentów saletry amonowej. Analiza ta obejmowała: badanie wielkości produkcji, stopnia wykorzystania zdolności produkcyjnych, wydajności pracy, stanu zapasów, stanu zatrudnienia, poziomu sprzedaży, zysków i strat i udziału w rynku krajowym.

1. Wielkość produkcji.

Produkcja krajowa saletry amonowej kształtowała się w okresie od 01.01.1999 r. do 31.08.2002 r. następująco:

w 1999 r. — 1 349 949 t,
w 2000 r. — 1 342 980 t,
w 2001 r. — 1 466 185 t,
01.01. — 31.08.2002 r. — 840 090 t
(w analogicznym okresie roku 2001 — 979 575 t).

W roku 2001 odnotowano wzrost produkcji przemysłu krajowego o 3% w stosunku do roku 2000. Jednakże już w okresie 01.01. — 31.08.2002 r. zaobserwowano spadek produkcji o 15% w stosunku do analogicznego okresu roku 2001.

2. Stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych.

Stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych w okresie badanym kształtował się następująco:

w 1999 r. — 51,03%,
w 2000 r. — 50,77%,
w 2001 r. — 55,43%,
01.01. — 31.08.2002 r. — 47,64%
(w analogicznym okresie roku 2001 — 55,55%).

Z analizy przeprowadzonej przez Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że w okresie badanym moce produkcyjne przemysłu krajowego były wykorzystywane średnio w połowie. Najwyższy stopień wykorzystania mocy produkcyjnych odnotowano w roku 2001, jednakże w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r. spadł on do poziomu najniższego w całym okresie badanym.

3. Wydajność pracy.

Wydajność pracy w okresie badanym na jednego pracownika wynosiła:

w 1999 r. — 1 108 t/osobę,
w 2000 r. — 1 183 t/osobę,
w 2001 r. — 1 294 t/osobę,
01.01. — 31.08.2002 r. — 813 t/osobę,
(w analogicznym okresie roku 2001 — 955 t/osobę).

Wydajność pracy w okresie badanym stopniowo wzrastała, jednakże w okresie 01.01. — 31.08.2002 r. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego wydajność spadła o 14,9%.

4. Stan zapasów.

Stan zapasów na koniec każdego okresu:

w 1999 r. — 104 557 t,
w 2000 r. — 69 327 t,
w 2001 r. — 129 049 t,
01.01. — 31.08.2002 r. — 131 322 t
(w analogicznym okresie roku 2001 — 80 285 t).

W pierwszych 8 miesiącach 2002 r. przemysł krajowy odnotował najwyższy w całym okresie badanym stan zapasów.

5. Zatrudnienie.

Zatrudnienie w przemyśle krajowym w okresie badanym kształtowało się następująco:

w 1999 r. — 12 777 etatów,
w 2000 r. — 11 217 etatów,
w 2001 r. — 10 802 etaty,
01.01. — 31.08.2002 r. — 10 335 etatów
(w analogicznym okresie roku 2001 — 10 939 etatów).

Zatrudnienie bezpośrednio przy produkcji saletry amonowej wynosiło:

w 1999 r. — 1 218 etatów,
w 2000 r. — 1 135 etatów,
w 2001 r. — 1 133 etaty,
01.01. — 31.08.2002 r. — 1 033 etaty
(w analogicznym okresie roku 2001 — 1 026 etatów).

W okresie badanym liczba pracowników zatrudnionych w przemyśle krajowym zmniejszyła się o 19%. Spadek zatrudnienia bezpośrednio przy produkcji saletry amonowej wyniósł 15,2%.

6. Zyski i straty.

W okresie badanym wynik finansowy przemysłu krajowego uległ poprawie, aczkolwiek w ostatniej fazie tegoż okresu nastąpiło wyraźne pogorszenie. W okresie badanym wyniki ze sprzedaży saletry netto kształtowały się następująco:

w 1999 r. — (–5,57%),

w 2000 r. — (–3,04%),

w 2001 r. — (6,86%),

01.01. — 31.08.2002 r. — (5,27%)

(w analogicznym okresie roku 2001 — 10,95%).

7. Sprzedaż.

W okresie badanym sprzedaż przemysłu krajowego wynosiła:

w 1999 r. — 1 435 627 t,

w 2000 r. — 1 375 469 t,

w 2001 r. — 1 404 966 t,

01.01. — 31.08.2002 r. — 835 257 t

(w analogicznym okresie roku 2001 — 967 016 t).

Największy spadek sprzedaży odnotowano w okresie pierwszych 8 miesięcy 2002 r., kiedy to w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego sprzedaż zmniejszyła się o 13,63%.

W tym sprzedaż eksportowa wynosiła:

w 1999 r. — 263 342 t,

w 2000 r. — 209 355 t,

w 2001 r. — 57 747 t,

01.01. — 31.08.2002 r. — 37 870 t

(w analogicznym okresie roku 2001 — 20 463 t).

Największy spadek sprzedaży eksportowej odnotowano w 2001 r. w porównaniu do roku poprzedniego. Spadek sprzedaży eksportowej w tym okresie wyniósł 72,42%.

8. Udział przemysłu krajowego w konsumpcji krajowej.

Udział przemysłu krajowego w konsumpcji krajowej saletry amonowej w okresie badanym wynosił:

w 1999 r. — 73,24%,

w 2000 r. — 88,11%,

w 2001 r. — 90,58%,

01.01. — 31.08.2002 r. — 82,32%

(w analogicznym okresie roku 2001 — 91,92%).

Jakkolwiek udział sprzedaży krajowej polskich producentów w rynku zwiększał się na początku okresu badanego, to w pierwszych ośmiu miesiącach 2002 r.

uległ zmniejszeniu o 9 punktów procentowych w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego.

9. Podcięcie cenowe.

W analizie relacji cen towaru importowanego i krajowego towaru podobnego zastosowano wskaźnik podcięcia cenowego liczonego jako różnica między średnią ceną towaru objętego postępowaniem a średnią ceną towaru krajowego wyrażoną w procentach. W okresie badanym podcięcie cenowe wynosiło:

w 1999 r. — 11,1%,

w 2000 r. — 17,7%,

w 2001 r. — 22,9%,

01.01. — 31.08.2002 r. — 16,7%

(w analogicznym okresie roku 2001 — 21,4%).

Wielkość podcięcia cenowego wskazuje, o ile niższa lub wyższa jest średnia cena towaru objętego postępowaniem w stosunku do średniej ceny krajowej.

10. Podsumowanie.

Powyższa analiza wskazuje na pogorszenie się sytuacji przemysłu krajowego. W okresie badanym pogorszyły się wszystkie, oprócz cen, wskaźniki obrazujące stan przemysłu krajowego. Najgorsza sytuacja tego przemysłu występuje w ostatnich ośmiu miesiącach 2002 r. po stosunkowo dobrej sytuacji w roku 2001.

VI. Wstępne ustalenia faktyczne dotyczące związku przyczynowego i czynników innych niż przywóz z Ukrainy, które mogłyby wyrządzić szkodę

Na podstawie powyższej analizy przywozu na polski obszar celny saletry amonowej z Ukrainy oraz analizy sytuacji przemysłu krajowego stwierdzono istnienie związku przyczynowego między nadmiernym importem a szkodą, jaką ponosi przemysł krajowy wytwarzający produkt podobny. Świadczy o tym przede wszystkim fakt zbieżnego w czasie, gwałtownego wzrostu przywozu z Ukrainy oraz spadkowych trendów wskaźników dotyczących sytuacji przemysłu krajowego. Jest to szczególnie widoczne w ostatniej fazie okresu badanego, kiedy to wzrostowi przywozu towarzyszył spadek sprzedaży saletry amonowej produkcji krajowej, który w konsekwencji prowadził do ograniczenia produkcji i wykorzystania mocy produkcyjnych oraz znacznego wzrostu zapasów i tym samym wzrostu kosztów stałych.

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadził również analizę czynników innych niż import, które mogły mieć wpływ na sytuację przemysłu krajowego. Na początku okresu badanego znaczący wpływ na poprawę wyników przemysłu krajowego miał wprowadzony w dniu 13 lipca 2000 r. środek ochronny na przywóz na polski obszar celny saletry amonowej pochodzącej z Federacji Rosyjskiej. Jednakże pozytywne skutki nie trwały zbyt długo, bowiem niemal od razu saletrę rosyjską zastąpił przywóz saletry amonowej z Ukrainy.

W okresie badanym krajowy przemysł odnotował gwałtowny spadek eksportu. Uznano jednak, że spa-

dek eksportu nie jest na tyle istotny, by mógł przyczynić się do szkody, jaką poniósł przemysł krajowy.

W trakcie analizy nie stwierdzono, że występują inne czynniki, które mogłyby przyczynić się do wyrządzenia szkody przemysłowi krajowemu.

VII. Proponowany ochronny środek tymczasowy

Na skutek nagłego wzrostu przywozu saletry amonowej z Ukrainy na bardzo korzystnych warunkach cenowych nastąpiło pogorszenie sytuacji przemysłu krajowego poprzez wypieranie z rynku krajowego towaru polskiego przez towar importowany oraz znaczne ograniczenie produkcji saletry. Wielkość przywozu saletry amonowej, dynamika wzrostu przywozu, rosnący udział w konsumpcji krajowej, niski poziom cen towaru przywożonego z Ukrainy oraz fakt, iż sezon największej sprzedaży saletry amonowej rozpoczął się w lutym, z pewnością spowoduje zagrożenie, w postaci poważnej szkody dla przemysłu krajowego.

Wprowadzenie środka ochronnego dopiero po zakończeniu postępowania ochronnego mogłoby spowodować powstanie szkody trudnej do naprawienia, jaką byłoby zamknięcie krajowych zakładów wytwarzających saletrę amonową, co byłoby równoznaczne z całkowitym zakończeniem produkcji saletry amonowej w Polsce. W takim przypadku przeprowadzenie planowanej przez Ministerstwo Skarbu Państwa restrukturyzacji sektora chemicznego byłoby bardzo utrudnione lub wręcz niemożliwe.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy, zaistniałe okoliczności stanowią podstawę do wprowadzenia tymczasowego środka ochronnego w formie tymczasowej opłaty celnej dodatkowej w wysokości 28 EUR/t, która zlikwiduje szkodę wynikającą z podcięcia cenowego.

VIII. Podstawy prawne dokonanych ustaleń

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadził analizę czynników mających wpływ na sytuację przemysłu krajowego zgodnie z art. 20 ust. 1

ustawy. W jej wyniku Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej wstępnie stwierdził, że w 2001 r. nastąpił gwałtowny wzrost przywozu saletry amonowej pochodzącej z Ukrainy. Wzrost jest nadmierny w rozumieniu art. 3 ustawy. Przywóz towaru objętego postępowaniem przyczynił się do pogorszenia sytuacji przemysłu krajowego, który znalazł się w stanie krytycznym. Wprowadzenie środka ochronnego dopiero po zakończeniu postępowania ochronnego spowodowałoby powstanie szkody trudnej do naprawienia.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy, zaistniałe okoliczności stanowią podstawę do wprowadzenia tymczasowego środka ochronnego.

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w dotychczasowym postępowaniu zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy zbadał również inne niż przywóz czynniki, które mogłyby wyrządzić poważną szkodę przemysłowi krajowemu, i nie stwierdził istnienia takich czynników.

W dotychczasowym postępowaniu nie stwierdzono istnienia żadnych okoliczności, z których wynikałoby, że wprowadzenie środka ochronnego będzie sprzeczne z interesem publicznym.

W związku z powyższym Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej postanowił, jak w sentencji.

Postanowienie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Pouczenie

Na powyższe postanowienie nie przysługuje zażalenie.

Na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy stronom biorącym udział w postępowaniu przysługuje prawo zgłaszania na piśmie zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zastrzeżenie powinno zawierać uzasadnienie wraz z danymi i informacjami na jego poparcie.

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej:
w z. J. Piechota